

При цьому така відповідальність акціонерів повинна мати виключно субсидіарний додатковий характер. Додаткова відповідальність означає, що у зобов'язанні беруть участь два боржники, один з яких є основним – АТ, а інший додатковим (субсидіарним) – акціонер(и). Підставою притягнення до відповідальності додаткового боржника є відмова (неможливість) основного боржника задовольнити вимогу кредитора або відсутність відповіді основного боржника на пред'явлену кредитором вимогу протягом розумного строку (ч. 1, 2 ст. 619 ЦК України). Акціонери товариства повинні притягуватися до особистої відповідальності за його зобов'язаннями тільки у випадку недостатності майна самого товариства для задоволення претензій кредиторів, як це відбувається при процедурі банкрутства. Отже, кредитори АТ не мають права безпосереднього пред'явлення своїх вимог до акціонерів товариства (як це відбувається з гарантами, поручителями і т.п.). Притягнення акціонерів товариства, які мають право вирішального впливу до відповідальності за його боргами може бути здійснено тільки через процедуру банкрутства, а не шляхом звернення до них із прямим позовом. Особливість субсидіарної відповідальності акціонерів, що мають вирішальний вплив, полягає в наступному: 1) між АТ та зазначеним акціонером повинна встановлюватися вирішальна залежність; 2) саме винними діями (бездіяльністю) таких акціонерів повинна спричинитися шкода АТ; 3) відсутність у АТ можливості самостійно задовольнити вимоги кредиторів.

Список бібліографічних посилань

1. Про акціонерні товариства : закон України від 17.09.2008 № 514-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17> (дата звернення: 31.10.2019).
2. Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 31.10.2019).
3. Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 436-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 31.10.2019).
4. Шуба Б. В. Відповідальність учасників господарського товариства як засіб захисту інтересів його кредиторів (порівняльно-правовий аналіз німецького і українського права) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2005. 20 с.
5. Про холдингові компанії в Україні : закон України від 15.03.2006 № 3528-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-15> (дата звернення: 31.10.2019).
6. Лукач І. В. Холдингові компанії за законодавством України. Поняття, ознаки, нормативна база. *Вісник господарського судочинства*. 2005. № 1. С. 245–253.
7. Воловик О. А. Щодо зловживання корпоративними правами (контролем): засоби попередження та мінімізації наслідків. *Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС імені 10-річчя незалежності України*. 2004. Вип. 2. С. 141–152.
8. Примак В. Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2005. 22 с.
9. Сядриста І. І. Відповідальність акціонерів у рамках корпоративних відносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 60–64.

Одержано 01.11 2019

УДК 159.923.2:159.922.1

Юлія Леонідівна ТВЕРДОХВАЛОВА,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри соціології та психології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Сучасні соціальні та економічні трансформації, які відбуваються в останні роки в усьому світі, знайшли своє відображення в питаннях гендерної ідентифікації в молодіжному середовищі. Суспільство, яке розвивається сьогодні прискореними темпами являє собою рухливу систему, зі складною, неоднозначною структурою і набором елементів, позбавлених визначеності. Стійкі соціальні ролі, що становлять основу традиційного суспільства, все більш набувають розмитий вигляд, при цьому часто носять суперечливий характер. Для сучасної людини соціальна ідентичність більш не є чимось раз і назавжди даним, вона змінюється протягом життя, оскільки інформаційне середовище, в якій існує особистість, програмує її і орієнтує на внутрішню динамічність, відкритість, незавершеність. Така «текуча» особистість більш успішна в соціумі, що знаходиться в стані постійного перетворення, критики, самовдосконалення. Нав'язаний темп життя не дозволяє людині вникати серйозно та глибоко в екзистенційні питання, створює безліч конфліктних ситуацій в основному руйнують внутрішню цілісність особистості. Під впливом процесів глобалізації змінюється спосіб життя, ставлення до навколишнього світу і звичайно трансформуються соціальні ролі. Зигмунд Бауман в роботі «текуча сучасність» звертає увагу на мінливість і рухливість здебільшого форм ідентичності. Він показує, як з легкістю (в формі гри) сучасна людина може приміряти на себе будь-які соціальні ролі, створюючи і скасовуючи ідентичність по своїй волі. Однак З. Бауман підкреслює, що це всього лише ілюзія, насправді немає ніякої фіксованої ідентичності, людина навіть на короткий час не здатний зупинити процес її плінності, умовності, залежно від масової споживчої культури [1]. Описуючи стан сучасного суспільства, вчений попереджає: «У світі, де навмисно нестабільні предмети є сирим будівельним матеріалом ідентичності людей, яка за визначенням не стабільна, людина повинна постійно бути

уважним; але перш за все він повинен зберігати свою гнучкість і швидкість реадaptaції для швидкого проходження мінливими патернами «зовнішнього» світу» [1].

Особливо помітно останнім часом зміна процесу ідентифікації в молодіжному середовищі. При всіх помітних змінах в області людських взаємин гендерна ідентичність, поряд з етнічною і раніше є визначальною серед інших різновидів соціальної ідентичності людини. Ще на початку минулого століття стійкість жіночих і чоловічих ролей визначала більшість норм в суспільстві і представляла основу для налагодженої соціальної саморегуляції. Але вже в другій половині XX століття гендерні відносини поступово перетворюються під впливом демократичних змін і нового типу ліберальної свідомості, орієнтованого на свободу, індивідуальність і рівність.

Так, наприклад, нові соціальні ролі жінок і чоловіків виявляються паче не закріпленими і часто перетинаються між собою, даючи перевагу в плані мобільності, гнучкості та швидкої пристосовності, що збільшує шанси соціального виживання і навіть кар'єрного росту. Але в той же час саме такі, здавалося б, позитивні якості особистості здатні розчинити її, тобто зробити безликою, деформувати і навіть привести до повної втрати свого «Я».

Трансформація гендерної ідентичності – це, насамперед проблема зміни самого ядра особистості, оскільки уявлення про свою приналежність до статі в соціально-психологічному відношенні, є найважливішим елементом особистісного зміни. Сучасна молодь часто знаходиться в більш складному становищі, ніж старше покоління, так як їй доводиться поєднувати багато в чому протилежні складові. Зокрема, молоді люди, завдяки своїй активності і необхідності самоствердження змушені бути з одного боку, більш послідовними в досягненні поставлених цілей, а з іншого, навпаки менш принциповими, швидко перебудовуватися і більш адаптивними.

Очевидно, що основні гендерні стереотипи є по суті соціальними, а не природними. У роботі «Гендерна суспільство» відомого американського вченого Майкла Кіммела, присвяченій аналізу взаємодії чоловічого і жіночого начала з позицій конструктивного методу, виключається жорстке протистояння гендерних відмінностей. Він стверджує, що «гендер є змінною категорією для різних культур, в різні історичні періоди ...», і навіть в рамках однієї культури неможливо «Говорячи про мужність і жіночності як про якісь константи, універсальних» сутності «, характерних для всіх чоловіків або для всіх жінок» [4]. Отже, він так само як і З. Бауман приходить до висновку що гендер необхідно «розглядати як постійно змінюване плинне зосередження значень і способів поведінки. У цьому сенсі нам слід говорити про мужність і жіночність, визнаючи різні визначення мужності і жіночності, які ми ж і формуємо» [4].

Ставлення до змістового наповнення гендерних стереотипів може мати суперечливий характер, але їх роль в стабілізації соціальних зв'язків і особливо в процесі присвоєння стійкої ідентифікації молоддю, безумовно є важливою і не може бути замінена іншими елементами соціалізації. У цьому ключі переконливо показано значення гендерних стереотипів у роботах І. В. Головневої. Вона зазначає, що для встановлення контакту з суспільством, сучасній людині як і раніше дуже важливо відповідати пануючим стереотипам [2]. Громадська думка, маючи сьогодні дещо іншу спрямованість, проте засуджує тих, хто не намагається копіювати задані масовою культурою і суспільством споживання зразки поведінки. Гендерні стереотипи можуть поширюватися на вибір професії та інші важливі соціальні дії, залишаючись при цьому важливим елементом соціального контролю. [3]. Стереотипи можуть мати як негативний, так і позитивний характер. Так, для представника масового суспільства, слабо зацікавленого в розвитку своєї індивідуальності, відмова від свободи і необхідності робити самостійний вибір (замінюючи його сформованими стереотипами) є необхідною формою не тільки адаптації до викликів зовнішнього світу, а й основною умовою виживання. Негативний ефект, навпаки, розвивається в тому випадку, коли відбувається програмування людини на не вибір зміни присвоєних, часто зовсім далеких йому соціальних ролей і примусове закріплення за ним негативних характеристик.

Висновки. У житті молодої людини прагнення зберегти позитивну ідентичність нерідко призводить до усвідомлення необхідності періодично її міняти відповідно до нових стандартів, зразками моди або нав'язаними ідеалами. Таким чином, ідентичність є найбільш чутливою частиною процесу соціалізації, яка дуже гостро реагує на всі зміни, що відбуваються в суспільстві. «Гендерна ідентичність включає в себе не тільки рольові і соціальний аспекти, а й образ людини в цілому, співвідноситься зі статевою диференціацією і відмінністю, соціокультурними параметрами, досліджується як складний системний конструкт, як частина культури і ширшої схеми розвитку» [4]. Розвиток і трансформація ідентичності передбачає формування уявлень людини щодо її положення в соціумі і про сам соціальний світ.

Таким чином, однією з найважливіших задач сучасного суспільства є усвідомлення важливості даної проблеми і розробки комплексного підходу у вирішенні питань, пов'язаних з гендерною ідентичністю молодого покоління. Результатом такого серйозного осмислення молодіжних проблем, можуть стати корінні перетворення в самих різних сферах нашої життєдіяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Бауман З. *Текущая современность*. СПб. : Питер, 2008. 240 с.
2. Головнева И. В. *Гендерная идентичность: тенденции изменений* : моногр. / Нар. укр. акад. Харьков : Изд-во НУА, 2006. 312 с.
3. Головнева И. В., Твердохвалова Ю. Л. *Исследование гендерных стереотипов в управленческой сфере. Теория и практика управления социальными системами: философия, психология, педагогика, социология*. 2007. № 2. С. 21–28.
4. Киммел М. *Гендерное общество* / пер. с англ. под ред. О. Оберемко и И. Тартаковской. М. : РОССПЭН, 2006. 464 с.

Одержано 30.10.2019